

[Udenrigsministeren]

Vi har haft en række eksempler på, at den danske sanktionslovgivning har vist sig at være for restriktiv, bl.a. de eksempler, der har været nævnt her: pressens manglende muligheder for at hente artikler og nyhedsudsendelser og forlagenes manglende mulighed for at betale honorarer til f.eks. forfattere som Nadine Gordimer og André Brink for udgivelse af deres bøger på dansk og for øvrigt også danske bibliotekers manglende muligheder for at indkøbe bøger fra Sydafrika.

Derfor er regeringen tilfreds med den åbning, der med det her forslag kommer i den danske Sydafrikalovgivning, og som i øvrigt er i fuld overensstemmelse med både FN's og de øvrige nordiske landes generelle ønske om at sikre en så bred information som overhovedet muligt om den politiske udvikling i Sydafrika. Ikke mindst i lyset af den undtagelsestilstand, der jo findes i Sydafrika, og den dermed forbundne skærpede pressecensur er det overordentlig vigtigt, at vi også i Danmark holder alle veje åbne for at sikre princippet om presse- og informationsfrihed.

Så vil jeg godt nævne et punkt, der har været fremme i debatten, nemlig at rene underholdningsfilm ikke skulle være omfattet af denne undtagelsesbestemmelse. Jeg må sige, at regeringen finder, at rent principielt skal film være omfattet af undtagelsesbestemmelsen. Sådan er det også i Norge, der har nøjagtig den samme formulering i sin lovgivning, som vi har i den her foreliggende lovtæst.

Hvis man tænkte sig, at vi stillede krav om, at undtagelsesbestemmelsen ikke skulle omfatte film, der ikke har oplysning eller samfundsdebat som formål, jamen prøv så at tænke på, hvad det ville føre til! Det ville føre til, at vi skulle indføre et censurlignende indgreb i informationsfriheden, både hvad angår danske film i Sydafrika, og hvad angår sydafrikanske film i Danmark. Vi skulle altså lade en eller anden censor sidde med en rød blyant og afgøre, hvilken type film der var tale om.

Jeg vil da gerne spørge: Er der nogen, der f.eks. kan fortælle mig, hvilken type film »Pelle Erobreren« er? Er det en ren underholdningsfilm, eller er det en film, som også indeholder elementer af samfundsdebat? Hvor skulle censor i en sådan situation sætte den røde blyant? Det ville være helt i strid med almindelig dansk sædvane, hvis vi på den måde oprettede censur.

Den kulturboykot, der blev vedtaget i FN, og som jo indgår i de nordiske landes handlingsprogram mod Sydafrika, går i første række ud på at afbryde kulturelt samarbejde mellem de enkelte stater og Sydafrika, og det har Danmark og de øvrige nordiske lande også gjort.

Dernæst indeholder kulturboykotten jo en opfordring til forfattere, kunstnere og musikere om at boykotte Sydafrika. FN's Center for Apartheid har jo siden 1981 lavet en oversigt over de kunstnere, skuespillere m.fl., der har optrådt i Sydafrika, og når man kigger på listen, ser man, at nordiske kunstnere følger FN's opfordring.

På den baggrund skal der ikke være nogen tvivl om, at den lovændring, der foreslås her, ikke ændrer den kulturboykot, Danmark og de øvrige nordiske lande har fulgt igennem de senere år.

Jeg vil føje til, at hvis der alligevel skulle være interesse for at forhindre bestemte danske spillefilm i at blive vist i Sydafrika, kunne man jo tilgodese et sådant ønske ved at indsætte en klausul herom i forbindelse med tildeling af filmstøtte fra Det Danske Filminstitut. Jeg er bekendt med, at det er en fremgangsmåde, der har været drøftet med kulturministeren i Kulturudvalget, men skal i øvrigt ikke gå nærmere ind på det spørgsmål, bare gentage advarslen imod, at vi etablerer en form for censur.

Når dette er sagt om kulturboykotten, synes jeg også, det bør tilføjes, at i de allerseneste år har vi fra apartheidmodstandere i Sydafrika, herunder også ANC, mødt, hvad man kunne kalde en mere nuanceret og åben holdning over for spørgsmålet om kulturboykot. Det gælder såvel udbredelse af sydafrikansk produceret kunst, litteratur, musik, teater, som sætter apartheidsystemet til debat i udlandet, som det gælder udefra kommende litteratur og film, der kan vise både sorte og hvide i Sydafrika, hvordan levevilkårene er i andre lande.

Jeg nævner det, fordi det specielt i et land med en så stor tradition, som vi har for fri og åben meningsudveksling, altid er betænkeligt at gå ind i spørgsmål som kulturboykot, censur osv., fordi det bryder med vore traditioner om, at den bedste måde, hvorpå man kan påvirke andre samfund, andre mennesker, er gennem dialog og åbenhed og kontakt.

Derfor bør det også med i billedet, at der altså er denne udvikling i, hvad man kunne kalde